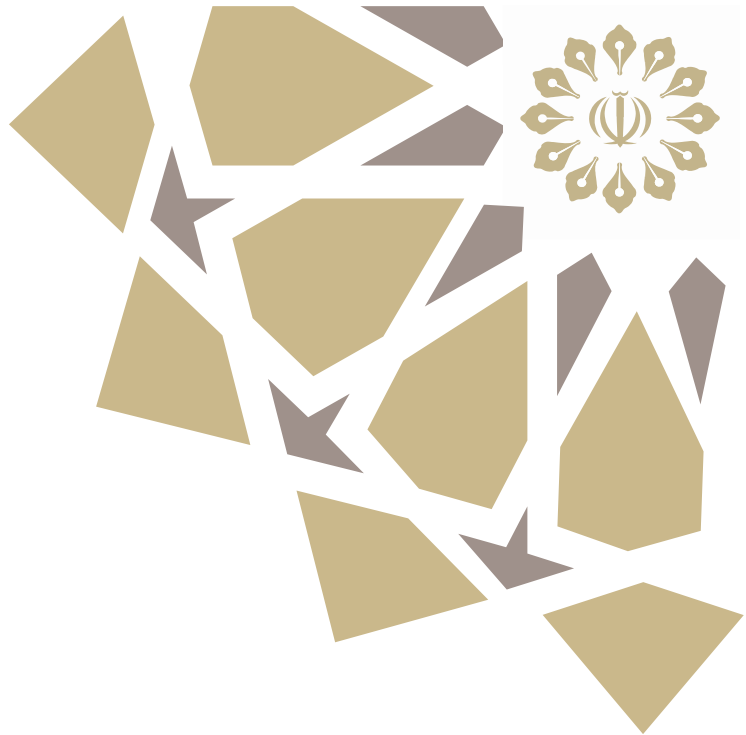

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح تمدید زمان تحویل قیر سال ۱۴۰۰

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح تمدید زمان تحویل قیر سال ۱۴۰۰

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۲/۲۴

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۴۱۵

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۱/۲۴

پرونده شورای نگهبان

طرح تمدید زمان تحویل قیر سال ۱۴۰۰

درباره‌ی مصوبه

طرح دوفوریتی «تمدید زمان تحویل قیر سال ۱۴۰۰»، با امضای (۴۴) نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۴۰۰/۱۱/۹ به عنوان طرح دوفوریتی اعلام وصول و جهت طی مراحل قانونی به هیئت رئیسه‌ی مجلس تقدیم شد. در مقدمه‌ی توجیهی این طرح آمده است: «با عنایت به عوامل متعدد از قبیل تصمیم‌گیری دیرهنگام و توزیع نامتوازن قیر برای برداشت مواد اولیه قیر VB و کیوم باتوم متأسفانه بخش زیادی از سهمیه سال ۱۴۰۰ در چرخه توزیع قرار نگرفته و با توجه به پایان مهلت اسفند ماه سهمیه دستگاه‌ها در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ لازم است به منظور جلوگیری از هدر رفت سهمیه شهرستان‌ها و دستگاه‌های اجرایی فرصت برداشت و توزیع و کیوم باتوم موضوع بند (ز) تبصره یک قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تا پایان شهریور ماه سال ۱۴۰۱ (۱۴۰۱/۶/۳۱) تمدید گردد تا مشکلی برای دستگاه‌ها به وجود نیاید.»

این طرح جهت بررسی کارشناسی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی ارجاع شد و این کمیسیون پس از بحث و بررسی، با اصلاحاتی آن را به تصویب رساند و گزارش خود را تقدیم صحن علنی مجلس کرد.

در نهایت این طرح دوفوریتی در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۲۳ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و طی نامه‌ی شماره ۷۵۰/۴۳۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۱/۲۵ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسات مورخ ۱۴۰۱/۱/۲۴ و ۱۴۰۱/۲/۷، اطلاق آن را مغایر با قانون اساسی تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۰۶۳۵ مورخ ۱۴۰۱/۲/۱۱ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح تمدید زمان تحویل قیر

سال ۱۴۰۰»

ماده واحده -

مهلت تحویل مواد اولیه قیر وی.بی (وکیوم باتوم) موضوع بند «ز» تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ تا پایان شهریور ماه سال ۱۴۰۱ تمدید می‌گردد.

▪ دیدگاه مغایرت

قانون‌گذار در بند (ز) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰، وزارت نفت را مکلف کرده بود از محل جزء (۲) بند (ب) این تبصره^۲ یعنی مازاد منابع حاصل از صادرات نفت و گاز (یا

۱. تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «تبصره ۱- الف - ...

ز- در سال ۱۴۰۰ وزارت نفت مکلف است مبلغ یکصد و پنجاه هزار میلیارد (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل جزء (۲) بند (ب) این تبصره مواد اولیه قیر وی.بی (وکیوم باتوم)، نفت خام را به صورت ماهانه در اختیار پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها قرار داده و در حساب‌های فی‌مابین خود و خزانه‌داری کل کشور به‌شرح ذیل تسویه نماید:

۱- چهل و هشت درصد (۴۸٪) برای آسفالت راه‌های فرعی و روستایی و روکش آسفالت شبکه راه‌های اصلی، فرعی و شهرک‌های صنعتی و عشایری و معابر محلات هدف بازآفرینی شهری و طرح‌های مسکن مهر و طرح‌های مسکن ملی در اختیار وزارت راه و شهرسازی

۲- ...

دستگاه‌های اجرایی موضوع این بند موظفند سهم استان‌ها را ظرف دو ماه پس از ابلاغ این قانون به ادارات کل استانی خود اعلام نمایند تا با توجه به پیشرفت فیزیکی طرح‌های در دست اجراء و فصل کاری آن استان، اعتبار مربوطه تخصیص یابد.

گزارش این بند به صورت سه‌ماهه توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به کمیسیون‌های انرژی، برنامه و بودجه و محاسبات و عمران مجلس شورای اسلامی ارسال می‌شود. کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات موظف است پس از رسیدگی گزارش، آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و نفت ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.»

۲. جزء (۲) بند (ب) تبصره (۱) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ مجلس شورای اسلامی: «۲- در صورت افزایش عواید حاصل از جزء (۱) این بند نسبت به ردیف‌های مصوب فوق‌الذکر، بانک

اصطلاحاً سقف دوم)، در ازای تحویل مواد اولیه قیر به دستگاه‌های اجرایی (به میزان معادل پانزده هزار میلیارد تومان)، نفت خام را به صورت ماهانه در اختیار پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها قرار دهد و ارزش نفت تحویلی را در حساب‌های فی‌مابین خود و خزانه‌داری کل کشور تسویه کند. حال قانون‌گذار به موجب مصوبه‌ی حاضر، مطلقاً «مهلت تحویل مواد اولیه قیر» را تا پایان شهریور ماه سال ۱۴۰۱ تمدید کرده است. این در حالی است که مطابق تصریح اصل (۵۲) قانون اساسی، بودجه‌ی کل کشور باید به صورت «سالانه» تهیه و اجرا شود. بنابراین تنها فرضی که ممکن است برای عدم مغایرت این مصوبه با اصل سالانه بودن قانون بودجه تصور کرد آن است که وزارت نفت در راستای عمل به تکلیف مصرح در بند (ز)، حواله‌ی تحویل قیر از پالایشگاه را مطابق قوانین و مقررات جاری کشور صادر کرده است و دستگاه اجرایی بنا به دلیل موجهی (برای مثال عدم امکان اجرای پروژه‌ی عمرانی آسفالت راه‌های روستایی در اثر سرمای محیط) در تحصیل قیر از پالایشگاه موفق نبوده است. در فرض اخیر با توجه به اینکه فرآیند تخصیص قیر، مطابق قانون در سال ۱۴۰۰ صورت

→

مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است منابع حاصله را به ردیف ۲۱۰۱۱۲ جدول شماره (۵) این قانون واریز نماید. دولت موظف است از ابتدای مهر ماه سال ۱۴۰۰ منابع حاصله را در سقف اعتبارات بودجه عمومی صرف افزایش تخصیص برای تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای این قانون به ویژه اصلاح نقاط حادثه‌خیز درون و برون‌شهری و احداث تقاطع‌های غیرهمسطح مورد نیاز در ورودی شهرها، طرح هادی و بهسازی روستایی، توسعه زیرساخت‌های آموزش، طرح‌های توسعه زیرساخت‌های آموزش الکترونیک مدارس، بهسازی و نوسازی مدارس تخریبی و دانشگاه‌ها و مدارس حوزه‌های علمیه برادران و خواهران و جامعه‌المصطفی، هسته‌ای، واحدهای دوم و سوم نیروگاه اتمی بوشهر، حمل و نقل عمومی، راه‌های روستایی، تولیدی، زیرساخت‌های شهرک‌ها و نواحی صنعتی، دولت الکترونیک، آموزش، آموزش‌های مهارتی و مهارت‌پروری و مهارت‌آموزی سربازان وظیفه، سلامت با اولویت حمایت از بیماران دارای بیماری‌های خاص و بیماری سالک، جمعیت، محیط زیست و مهار (کنترل) آب و سیلاب، آب و فاضلاب با اولویت مناطق روستایی و عشایری، تأمین آب شرب شهرها و روستاها، توسعه و بازتوانی نیروگاه‌های برق، بافت فرسوده، بازآفرینی شهری و تحقیقات کاربردی بخش کشاورزی با اولویت حوزه دانش بنیان، تحقیقات کاربردی به ویژه دفاعی و هزینه‌های معیشت و سلامت و کاهش آثار منفی کرونا نماید.

آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

گرفته است، مانع قانونی وجود ندارد که دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۴۰۱ اقدام به تحصیل قیر از پالایشگاه کند. در نتیجه اطلاق حکم مذکور در این مصوبه، نسبت به فروضی که فرآیند تخصیص قیر در سال ۱۴۰۰ انجام نشده است، مغایر با اصل سالانه بودن بودجه‌ی مصرح در اصل (۵۲) قانون اساسی است.

▪ نظر شورای نگهبان

- اطلاق ماده واحده در خصوص تمدید زمان تحویل مواد اولیه قیر موضوع بودجه سال ۱۴۰۰، نسبت به غیر مواردی که فرآیند تخصیص آنها در سال ۱۴۰۰ انجام شده و صرفاً مواد اولیه قیر تحویل نشده است، مغایر اصل (۵۲) قانون اساسی شناخته شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشگاه شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز،

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir